

บทความวิชาการ

พัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่นชาย

สุชน ประวัตินิ¹

ในสังคมไทย ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเรื่องเพศ หากจะมองย้อนไปในสมัยโบราณจะเห็นว่ามี การห้ามคบเพื่อนต่างเพศ แต่เมื่ออารยธรรมตะวันตกได้เริ่มเข้ามาในประเทศไทย มีผลทำให้ความเชื่อ ค่านิยม และทักษะคติเริ่มเปลี่ยนแปลง สังคมไทย จึงยอมรับให้มีการคบเพื่อนต่างเพศได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายในขอบเขตของวัฒนธรรมประเพณีและศาสนา การคบเพื่อนต่างเพศเป็นสิ่งที่สังคมได้กำหนด แนวทางปฏิบัติไว้ เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ค่านิยม ส่วนมากมักจะเปลี่ยนแปลงตาม สภาพสังคมที่เปลี่ยนไป พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลจึงต้องเปลี่ยนไป หากยังคงยึดมั่นกับค่านิยมสังคมเดิมจะเกิดความล่าช้า วัยรุ่นชาย เป็นวัยที่ควรได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ จิตสังคม และจิตปัญญา เพื่อให้มีความพร้อมในการแสดงบทบาททางเพศของตนตามที่สังคมคาดหวัง โดยเฉพาะสังคมไทย ผู้ชายควรต้องมีความเป็นผู้ นำ เสียสละ และช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ให้กับบุคคลที่

อ่อนแอกว่าในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้หญิงซึ่งสังคมไทยจัดว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ ผู้ชายควรช่วยกันปกป้องและต้องให้เกียรติ ไม่ประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมต่อเพศหญิงอย่างไม่เหมาะสม เช่น ไม่เห็นแก่ตัว มีน้ำใจช่วยเหลือตามโอกาสที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้จัดว่าเป็นความงดงามของสังคมไทยที่ผู้ชายได้แสดงบทบาททางสังคมเหมาะสม

ความหมายพัฒนาการทางสังคม

ได้มีผู้ให้ความหมายของพัฒนาการทางสังคมไว้หลายทัศนะ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2528) กล่าวว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึงการพัฒนาพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องหรือสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ พฤติกรรมเหล่านี้รวมทั้ง เจตคติ ค่านิยมส่วนที่เป็นลักษณะเฉพาะตนและส่วนที่สัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ

พัฒนาการทางสังคมเป็นพัฒนาการของความสามารถแสดงพฤติกรรมต่อบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับได้ พฤติกรรมแสดงออกจะบ่งบอกให้เห็นถึงเจตคติ และค่านิยม

¹ นิสิตปริญญาเอก, หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาพุทธจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เฉพาะตนของบุคคลคนนั้น

พัฒนาการทางสังคม (นภเนตร ธรรมบวร, 2540) หมายถึง การเรียนรู้ทักษะในการปฏิสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อน รวมตลอดถึงความสามารถในการตอบสนองทางสังคมต่างๆ เช่น มารยาทในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ นอกจากนั้นยังรวมถึงความสามารถในการเข้าใจในสถานการณ์ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น การแก้ปัญหาต่างๆ และบทบาททางสังคม

พัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมมาจากความรู้สึกผูกพัน ใกล้ชิด ภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพาผู้อื่น ไปสู่การพึ่งพาตนเองและการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ซึ่งเด็กระดับปฐมวัยสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัวมากขึ้นและเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หากเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้นอีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะพฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทของตนเองในสังคมได้ดียิ่งขึ้น (สิริมา ภิญโญ อนันตพงษ์, 2545)

จากความหมายของพัฒนาการทางสังคมดังกล่าวสรุปได้ว่า พัฒนาการทางสังคม หมายถึง การเรียนรู้พัฒนาทักษะความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลให้สอดคล้องกับแบบแผนที่สังคมยอมรับ และเพื่อที่จะเข้าใจอยู่ในสังคมนั้นได้ โดยการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น

พัฒนาการของวัยรุ่นชาย

พัฒนาการของวัยรุ่นชาย เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เข้าใจถึงพฤติกรรมต่างๆ ของวัยรุ่นได้ดีขึ้นพัฒนาการที่สำคัญแบ่งออกได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านสรีรวิทยา พัฒนาการด้านนี้เกี่ยวข้องกับระบบต่างๆ ของร่างกาย ได้แก่ ระบบประสาท และสมอง ระบบหัวใจ ระบบไหลเวียนของเลือด ระบบหายใจ ระบบย่อยอาหาร ระบบกล้ามเนื้อ และระบบต่อมไร้ท่อต่างๆ มีการเจริญไปพร้อมกับการเจริญเติบโตของวัยรุ่นชาย โดยเฉพาะต่อมเพศ จะเริ่มผลิตเซลล์สืบพันธุ์ นั่นคืออวัยวะเพศเริ่มผลิตอสุจินอกจากนี้ ต่อมเพศยังมีการผลิตฮอร์โมนที่จะทำให้เกิดพัฒนาการของลักษณะที่แสดงเพศชาย เช่น เริ่มมีหนวด เครา และเสียงแตกหนุ่ม เป็นต้น

2. ด้านร่างกาย เป็นระยะที่มีพัฒนาการทางร่างกายอย่างรวดเร็วและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการทางความเจริญงอกงามทางด้านอื่นๆ ซึ่งระยะนี้ นับว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ จากการเปลี่ยนแปลงลักษณะของเด็กมาเป็นลักษณะของผู้ใหญ่ โดยเรียกว่าระยะแตกเนื้อหนุ่ม ซึ่งลักษณะการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายของวัยรุ่นชายจะช้ากว่าวัยรุ่นหญิง ประมาณ 2 ปี ทำให้มีรูปร่างเตี้ยกว่าระยะแตกเนื้อหนุ่มมีอายุเฉลี่ยประมาณ 14 ปี มีการหลั่งอสุจิในเวลาหลับแสดงให้เห็นว่า มีวุฒิภาวะทางเพศ อวัยวะเพศมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว สามารถที่จะผลิตอสุจิได้ ซึ่งแสดงว่าวัยรุ่นชายผู้นั้น สามารถสืบพันธุ์ได้

และพร้อมที่จะเป็นพ่อคน มีขนขึ้นตามร่างกายในที่ต่างๆ เช่น บริเวณรักแร้ อวัยวะเพศ และมีหนวดเคราขึ้น โดยสิ่งนี้ ทำให้เกิดความวิตกกังวล นอกจากนี้ วัยรุ่นชายจะมีเสียงเปลี่ยนแปลงคือ แดกพร่า และห้าวขึ้น จะเป็นอยู่ประมาณ 1-2 ปี จึงเริ่มบังคับเสียงได้ และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย การเปลี่ยนแปลงของเสียงจะสิ้นสุดลง จะเริ่มมีเสียงทุ้มนุ่มนวลขึ้น การเปลี่ยนแปลงของเสียง อาจทำให้วัยรุ่นชายเข้าใจผิด คิดว่าเป็นหวัดได้ และบางคนอาจจะมีอาการวิตกกังวลเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ อาจทำให้ไม่กล้าเผชิญหน้ากับเพศตรงข้าม เนื่องจากความอายกลัวว่าจะเกิดการล้อเลียนจากเพื่อนต่างเพศได้

3. ด้านอารมณ์ อารมณ์ของวัยรุ่นนั้น เป็นอารมณ์ที่รุนแรง โดยเรียกรวมนี้ว่าเป็นวัยพายุแค้น (storm and stress) (Hurlock, 1967) หมายถึง การมีอารมณ์ที่รุนแรงเต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเองในบางครั้ง จึงเกิดความขัดแย้งกับบุคคลอื่นได้ง่ายโดยเฉพาะผู้ใหญ่แต่ที่นำกลัวมากกว่านั้น คือ เป็นวัยที่ง่ายต่อการยุแหย่ หรือถูกชักนำให้เกิดความรู้สึกอยากลองของใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยขาดการไตร่ตรองอย่างรอบรอบ ทำให้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ส่วนมาก ในทางที่ผิด นอกจากอารมณ์ดังกล่าวยังสามารถพบอารมณ์อื่นได้ ได้แก่ อารมณ์โกรธ อิจฉาเกลียดชัง ความเศร้าใจ สลดหดหู่ ขยะแขยงเสียใจ อารมณ์สนุก ความรัก ความชอบ สุขสบาย พอใจ และตื่นเต้น เป็นต้น

4. ด้านสติปัญญา วัยรุ่นชายมีความสามารถในการคิดเป็นอย่างมาก โดยคิด

อย่างมีเหตุมีผล และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับคนอื่น รู้จักพิจารณาตนเองและสังเกตเห็นว่าคนอื่นมีความรู้สึกอย่างไรกับตนเอง พยายามปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่นหรือคนในสังคม โดยวิธีการปรับปรุงนี้จะเป็นการเลียนแบบบุคคลที่สังคมชื่นชอบ แหล่งข้อมูลที่ทำให้เกิดการเลียนแบบ ได้แก่ คนใกล้ชิดที่เป็นที่ชื่นชอบในแวดวงของตนเอง วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามความคาดหวังของสังคมจะมีอิทธิพลเหนือความคิดของตนเองเป็นส่วนใหญ่ (สุชา จันทรเฒ, 2536)

5. ด้านสังคม วัยรุ่นชายจะมีการเปลี่ยนแปลงตนเองเกี่ยวกับสถานะความต้องการเกี่ยวกับความเป็นอยู่ภายในครอบครัว โดยในวัยนี้ วัยรุ่นชายจะต้องการความเป็นอิสระส่วนตัวเป็นอย่างมาก ชอบอยู่ตามลำพัง มีห้องเป็นสัดส่วนและมีของใช้ส่วนตัว ถ้าอยู่ในครอบครัวจะสังเกตเห็นอาการเหล่านี้ชัดเจน แต่พอออกนอกบ้าน จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนๆ กลุ่มเดียวกัน เพื่อนที่คบกัน จะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยรุ่นเหมือนกัน และมีเพื่อนมากขึ้นเมื่อเทียบกับวัยรุ่นหญิง ซึ่งมีเพื่อนกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 2-3 คน และเพื่อนสนิทส่วนใหญ่จะมีเพียง 1 คนเท่านั้นที่บอกความลับให้ฟังได้ ส่วนเพื่อนสนิทของวัยรุ่นชายไม่มี ชอบทำกิจกรรมมากขึ้น ทั้งในและนอกโรงเรียน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างเพศตรงข้ามนั้น จะเริ่ม

สนใจวัยรุ่นหญิง เมื่อตนเองอายุประมาณ 14 ปี (ประสาร ทิพย์ธารา, 2521)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า พัฒนาการของวัยรุ่นชาย จะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะผสมผสานกันทุกๆ ด้าน ได้แก่ ด้านสรีรวิทยา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านสังคม กล่าวคือ แต่ละด้านจะเกิดขึ้นพร้อมกัน ช่วยทำให้เข้าใจถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชายว่าต้องปรับตัวต่อสิ่งใดบ้าง และสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ออกมาได้ดีเพียงใด แต่ไม่ได้ชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการด้านไหนสำคัญที่สุด และส่งผลหรือความสำคัญต่อกันในแต่ละด้านอย่างไรบ้าง (ประสาร ทิพย์ธารา, 2521 และ สุชา จันทร์หอม, 2536 และ Hurlock, 1967)

ทฤษฎีพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นชาย

ได้มีนักจิตวิทยาศึกษาไว้ในแง่มุมที่แตกต่างกัน แต่ทุกทฤษฎีจะมีลักษณะเหมือนกัน คือพยายามที่จะทำความเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นให้มากยิ่งขึ้น (พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 2551 และ สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2532)

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory)

พัฒนาการของเด็กวัยรุ่นช่วงอายุ 13-16 ปี คือ ขั้นเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม (formal operation stage) สติปัญญาของเด็กวัยรุ่นจะพัฒนาได้ดีประมาณร้อยละ 90 ของผู้ใหญ่จึงสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ตลอดจนหลัก

ตรรกศาสตร์ได้ นอกจากนี้ ยังเข้าใจกฎเกณฑ์ของสังคม สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และทดสอบข้อสมมุติฐานและข้อพิสูจน์ต่างๆ ได้ แต่ในช่วงแรกของการตัดสินใจ หรือคิดแบบนามธรรมนั้น น่าจะต้องอาศัยคนใกล้ชิดช่วยให้แนวทางในการปรึกษาด้วย มิฉะนั้นวัยรุ่นชายอาจจะไม่กล้าตัดสินใจอีก ถ้าไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอิริคสัน (Erikson's Psychosocial Theory)

กล่าวถึงวัยรุ่นชายช่วงอายุ 13-18 ปี เป็นวัยที่สร้างเอกลักษณ์หรือบุคลิกภาพของตนเอง โดยเลียนแบบจากเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิด หากยังสร้างเอกลักษณ์ของตนเองไม่ได้ จะเกิดความว้าวุ่น ว้าเหว่และหมดหวัง จะเห็นว่าการช่วยให้เข้าใจว่า วัยรุ่นชายต้องการหาอะไรให้กับตนเอง ในขณะที่เดียวกันควรให้วัยรุ่นได้พิจารณาจากความสามารถที่ตนเองมีอยู่ก่อนว่า มีความพร้อมเพียงใดที่จะสามารถปรับตนเองไปในสิ่งที่ต้องการ

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Cloberg' Ethical Theory)

วัยรุ่นชายอายุ 13-16 ปี เรียนรู้การทำตามหน้าที่ (authority and social order maintaining orientation) จะมีความรู้และประสบการณ์ว่าแต่ละกลุ่มจะมีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ และมีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่ม มีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เข้าใจบทบาทของผู้อื่น การกระทำที่ถูกต้องจะพิจารณาเพื่อกลุ่มและส่วนรวม จริยธรรมขั้นนี้เน้นเรื่องการกระทำตามหน้าที่ในหมู่คณะ ทำตามขนบธรรมเนียม

ประเพณี และศีลธรรมมากกว่าเรื่องการลงโทษ รางวัล และการทำตามเพื่อน ช่วยให้เข้าใจถึงการแสดงออกต่อบทบาทหน้าที่ที่มีต่อส่วนรวม แต่ควรบอกแนวทางในการพัฒนาบทบาทตรงนี้ให้กับวัยรุ่นด้วย เนื่องจากวัยรุ่นยังไม่พร้อมด้วยวุฒิภาวะที่สมบูรณ์ ดังนั้น การที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อส่วนร่วมนั้นควรที่จะต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี

ดังนั้นจึงสรุปเกี่ยวกับวัยรุ่นชายได้ว่าเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อยู่ในช่วงวัยของการเรียนรู้แบบรูปธรรมและนามธรรม เพื่อส่งเสริมสติปัญญาของตนเองมีความสุขอยู่ที่การสนใจเพศตรงข้าม เริ่มหาเอกลักษณ์ให้กับตนเอง รวมไปถึงการเรียนรู้และทำความเข้าใจกับการทำหน้าที่ของแต่ละกลุ่มที่ตนเองสนใจ ซึ่งจะออกมาในแนวทางของแต่ละวัฒนธรรมและสังคมนั้นๆ สิ่งเหล่านี้ อาจจัดได้ว่าเป็นกลไกพิเศษของมนุษย์ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆเพื่อรับมือกับสิ่งที่จะต้องเผชิญต่อไป ถ้ากลไกตรงนี้ดี จะผ่านช่วงวัยรุ่นไปได้โดยไม่มีปัญหาแต่ถ้ากลไกตรงนี้ไม่ดี หรือไม่มีความพร้อมที่จะทำให้วัยรุ่นชายผ่านไปได้อาจนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ มากมาย เป็นต้นเหตุของหลายๆ ปัญหา โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการใช้ความรุนแรงกับผู้หญิง ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาโรคติดเชื้อทางเพศสัมพันธ์ และโรคเอดส์ เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่มีสาเหตุมาจากผู้ชาย อันเป็นผลมาจากใน

ขณะที่เป็นวัยรุ่น ไม่สามารถผ่านพัฒนาการด้านต่างๆไปได้อย่างสมบูรณ์ ทำให้เก็บสะสมสิ่งเหล่านี้เอาไว้ จนกลายเป็นระเบิดเวลาของการเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมายได้ในที่สุด (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2532)

ลักษณะของพัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่นชาย

พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นนั้นจะมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีแบบแผนตามลำดับขั้น อยู่กับอายุ และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในแต่ละช่วงอายุ (Freud, 1856-1939) ได้เน้นว่าประสบการณ์ที่เด็กได้รับในระยะแรกมีความสำคัญต่อเด็ก เพราะจะมีผลต่อพัฒนาการบุคลิกภาพเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ พัฒนาการทางสังคมของเด็กเป็นไปตามขั้นตอน

การเรียนรู้พัฒนาการวัยรุ่นจึงมีประโยชน์ทั้งต่อการส่งเสริมให้วัยรุ่นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายจิตใจ สังคม และช่วยป้องกันปัญหาต่างๆ ในวัยรุ่น เช่น ปัญหาทางเพศ หรือปัญหาการใช้สารเสพติด พัฒนาการของวัยรุ่น จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กเข้าสู่อายุประมาณ 12-13 ปี เพศหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเพศชายประมาณ 2 ปี และจะเกิดการพัฒนาไปจนถึงอายุประมาณ 18 ปี จึงจะเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ โดยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในพัฒนาการด้านต่างๆ นักจิตวิทยาหลายท่านให้ความเห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยวิกฤตแห่งพัฒนาการเป็นวัยแห่งความเครียดและความรุนแรง ซึ่งทั้งหมดนี้มี

ผลต่อพัฒนาการในขั้นต่อไปของชีวิต ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับโดยตรงกับวัยรุ่นต้องเข้าใจถึงพัฒนาการวัยรุ่นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านร่างกายที่เห็นได้ชัด และนับเป็นช่วงวัยที่มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมากที่สุดช่วงหนึ่ง

ลักษณะของพัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่นทั่วไปมีลักษณะทางสังคม ดังนี้

1) มีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ น้อยลง แต่มองอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ความสนใจในเรื่องบางอย่าง อาจมีอิทธิพลมาจากเพื่อนวัยเดียวกัน (วินัดดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน, 2545) เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนการเที่ยวเตร่ การสนทนาในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นสาเหตุแห่งการเริ่มสนใจในเรื่องบางเรื่องและต้องการรู้ให้ลึกซึ้งขึ้น เด็กจะแสวงหา ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่นหาหนังสืออ่าน ชักถามจากผู้รู้ เขียนจดหมายหรือใช้โทรศัพท์เพื่อชักถาม

2) มีการแสดงออกที่เหมาะสมตามเพศและวัยมากขึ้นการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติและพฤติกรรมทางสังคมที่เกิดขึ้นตามเพศและวัย เด็กจะมีความพยายามในการปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานภาพทางสังคมของตนเองมากขึ้น เด็กในกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อกัน เด็กจะเรียนรู้การรักษามิตรภาพ ความซื่อสัตย์ต่อกลุ่ม

3) การคบเพื่อนจะเริ่มมีมาตรฐานทางวัฒนธรรมแบบผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นจะพัฒนารูปแบบตลอดจน เหตุผลในการเลือกคบเพื่อนมากขึ้นตามวัย แนวคิดในการเลือก

เพื่อนจะเปลี่ยนไป เช่น ในวัยเด็กจะมีการ คบเพื่อนกลุ่มใหญ่ คบเพื่อเที่ยวหรือเล่นด้วย แต่เมื่อเติบโตขึ้นจำนวนสมาชิก ในกลุ่มจะเริ่มลดน้อยลง จะมีการเลือกสรรมากขึ้น มีการเลือกคบเพื่อนที่เข้าใจกัน มีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และมีความลึกซึ้งผูกพันกันมากขึ้น วัยรุ่นมักมีเพื่อนสนิท 1-2 คนที่สามารถพูดคุย และระบายสิ่งต่างๆ ให้กันและ กันฟังได้ แต่บางคนอาจมีเพื่อนจากกลุ่มย่อยหลายกลุ่มมารวมกัน แต่ไม่ว่าจะมีจำนวนเท่าใดกลุ่มเพื่อนที่วัยรุ่นคบกันอยู่จะมีการแสดงออกที่แสดงให้เห็นการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และได้ทำสิ่งต่างๆ ที่สนใจร่วมกัน สถานภาพของเด็กวัยรุ่น จะได้รับการยอมรับในกลุ่มมากกว่า จาก พ่อแม่ บางคนไม่กล้า แต่งตัวหรือทำสิ่งใดที่ผิดจากกลุ่มเลย แต่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย เด็กจะค่อยๆ แยกตัวเองออกจากกลุ่ม และเริ่มมีข้อสงสัยเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของเพื่อนๆ ในกลุ่มด้วย ในขณะเดียวกันก็เริ่มมีความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น และสามารถตัดสินใจด้วยตัวเองได้ เขาจะเริ่มเบื่อความคิดของกลุ่มและหันมาสร้างสรรค์แบบแผนของตนเอง นั่นคือ การก้าวสู่ภาวะของความเป็นผู้ใหญ่ แต่ไม่ได้หมายความว่าเขาจะต้อง ทิ้งเพื่อนไปเสียหมด เพียงแต่เป็นการมองเพื่อนในอีกมุมมองหนึ่งเท่านั้น

4) ยอมรับการเป็นสมาชิกของหมู่คณะตามค่านิยมและความสนใจในสิ่งเดียวกัน เด็กวัยรุ่นเริ่มมีความเป็นตัวของตัวเอง ความเข้าใจในตัวเอง ต้องการเลือกกลุ่มเพื่อนเพื่อให้มีความรู้สึกมั่นใจ และ

ปลอดภัย และสามารถแก้ปัญหากันได้ จากการศึกษาของ สนิฟลี (Snively, 1986 อ้างใน รัตใจ เปี้ยแก้ว, 2545) พบว่าเด็กวัยรุ่นส่วนมากได้ประสบการณ์ และการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ จากสภาพการเรียนการสอนที่มาจาก การแสดงความคิดเห็น ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้สึกของกลุ่มเพื่อนร่วมชั้น และเพื่อนร่วมกลุ่ม

5) มีความคิดถึงเรื่องฐานะ ยศศักดิ์ และตำแหน่งมากขึ้น เด็กวัยรุ่นเริ่มมีความคิดเป็นตัวของตัวเอง ต้องการมีผู้นำกลุ่ม ในกรณีของการเป็นผู้นำกลุ่ม โดยทั่วไปมักเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางสังคม และเศรษฐกิจดี เพราะสามารถเข้ากับสังคมทุกรูปแบบได้ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มักมีการเลือกสรรตัวแทน หรือมีการแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ เพื่อมอบหมายหน้าที่ในแต่ละบทบาทให้ชัดเจน

6) มีกิจกรรมทางสังคมที่มีพิธีรีตองมากขึ้น มีความรับผิดชอบในสังคมมากขึ้น ต้องการมีส่วนเข้าช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาสังคมร่วมกับผู้ใหญ่

7) มีการนัดพบเพื่อนต่างเพศบ่อยขึ้น มีความสัมพันธ์เพื่อการมีครอบครัวมากขึ้น เด็กวัยรุ่นจะแสวงหาวิธี การอ่านใจเพื่อนเพศตรงข้ามที่ตนสนใจด้วยวิธีการต่างๆ การคบหาสมาคมในขั้นแรก ๆ นั้นเป็นในลักษณะศึกษานิสัยใจคอซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การมีชีวิตคู่ร่วมกันต่อไป

นักจิตวิทยาหลายท่านให้ความเห็นว่า วัยรุ่นเป็นวัยวิกฤติแห่งพัฒนาการเป็นวัยแห่งความเครียด และความรุนแรง ซึ่งจะมีผล

ต่อพัฒนาการในขั้นต่อไปของชีวิต โลกของวัยรุ่นในปัจจุบัน ต้องเผชิญกับสิ่งล่อแหลมหลายประการ ได้แก่ ยาเสพติด อัมพาต การมีเพศสัมพันธ์ และความเครียดจากการแข่งขัน อย่างเอาเป็นเอาตายในการเรียน

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า พ่อแม่ที่จะให้ความช่วยเหลือหรือการให้ความรู้วัยรุ่นเกี่ยวกับสภาพตามธรรมชาติของวัยรุ่นชาย และเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการในด้านต่างๆ ของวัยรุ่นชาย เพื่อจะได้ นำความรู้มาช่วยให้วัยรุ่นชายเข้าใจตัวของตัวเอง และสามารถที่จะปรับตัวให้ทันกับวิวัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

บทสรุป

เนื้อหาสาระที่เป็นแนวคิดต่างๆ ของวัยรุ่นชายตลอดจนการพัฒนาทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่นชายในช่วงต่างๆ มีความแตกต่างกันแต่จะมีความต่อเนื่องเกี่ยวข้องกัน การกำหนดโดยใช้ช่วงอายุดังกล่าวเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวคิดเท่านั้น เมื่อนำไปปฏิบัติจริงๆ จะเห็นว่าวัยรุ่นชายบางคนก็มีการพัฒนาการในด้านต่างๆ ก้าวหน้ากว่าอายุจริง และขณะที่บางคนอาจจะมีความล่าช้าในบางเรื่อง ทั้งนี้เพราะว่าพัฒนาการในด้านต่างๆ ของวัยรุ่นในสังคมต่างๆ ในแต่ละช่วงอายุมีความหลากหลายและแตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้คงจะไม่สามารถชี้ชัดลงไปได้เลยว่าอะไรถูกผิด เพราะมีปัจจัยอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการเรียนรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางด้านพัฒนาการในด้านต่างๆ คงจะต้องคำนึงถึง

ปัจจัยอื่นๆ ร่วมด้วยก่อนที่จะตัดสินว่าเหมาะสมถูกต้องหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่รวบรวมมานำเสนอเป็นสิ่งที่วัยรุ่นส่วนใหญ่มีการพัฒนาการทางด้านสังคมจิตวิทยาของวัยรุ่นชายในช่วงอายุต่างๆ มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น สิ่งที่น่าสนใจคือการเจริญเติบโตและการพัฒนาการในด้านต่างๆ ของวัยรุ่นชายเกิดขึ้นอย่างมากและรวดเร็วในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่วัยรุ่นชายจะต้องมีการปรับตัว

มีการเรียนรู้ ฝึกทักษะในด้านต่างๆ ก่อนข้างมาก จึงเป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่บุคลากรทางการแพทย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนตัววัยรุ่นชาย ควรได้รับทราบ ให้ความสนใจได้รับการดูแลเอาใจใส่ อีกช่วงระยะเวลาหนึ่งนอกจากในวัยเด็ก ที่จะประทับประคองให้เด็กสามารถผ่านระยะวัยรุ่น ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาธรรมชาติมรสุมของชีวิตไปได้อย่างปลอดภัย เพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2530). รายงานผลการประชุมสัมมนาการวิจัยทางพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร : หน่วยงานพิเศษ
- นภเนตร ธรรมบวร. (2540). การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประสาร ทิพย์ธารา. (2521). พัฒนาการและการปรับตัวของวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : แพรวพิทยา
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2551). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัตใจ เปี้ยแก้ว. (2545). ปัจจัยทางครอบครัวที่มีผลต่อความสามารถทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น. ปรินญาหมาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วันดดา ปิยะศิลป์ และ พนม เกตุมาน. (2545). จิตเวชเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : บิยอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2532). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : อักษรพัฒนา
- สุชา จันทน์เอม. (2536). จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2528). ลักษณะทางกายภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- Hurlock, E. B. (1967). **Adolescent Development**, n.p. : n.pb, p. 7.
- Sigmund Freud. (1856-1939). **ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.kroobannok.com/99>